

Ds. Erick Versloot (Mijdrecht)

Het geheim van het graan

n.a.v. Prediker 11: 1-6 en Johannes 12: 20-24, Psalm 145: 5, Lied 650

Al sinds 1653 komen mensen in Nederland bijeen om in deze tijd voor Pasen te bidden voor gewas en arbeid, en – zoals ze in Scheveningen toevoegen – visserij. Een belijdenis van afhankelijkheid, een oefening in verantwoordelijkheid, een uiting van dankbaarheid.

Het geheim van het graan is vandaag het thema dat ons daarbij bepaalt. De hand die zaait, en het zaad dat sterft om op te staan. Bidstond en Pasen, hand in hand.

In een gebed van Jaap Zijlstra:

Gez. 173: Zoals een bloem

mel GK 174

1. Zo - als een bloem zijn kelk heft naar de zon
een boom zijn ar-men uit-breidt naar de he - mel
ja zelfs het zaad diep in de ak-ker - grond,
zoekt naar het licht en op-staat om te le - ven,
zo zoekt ons hart naar U, o eeu-wig licht
zo taalt ons lied naar U, o God van vre - de.

Een spreekwoord uit Argentinië luidt: **wie spreekt zaait, wie luistert oogst.**

We hebben vast wel eens ervaren dat een zin die iemand tot ons sprak een leven lang een voedingsbodem voor inspiratie is.

Iemand vertelt: "Een dirigent zei eens 'zo'n stem, daar moet je wat mee'. Ik ging gelijk op zangles en elke dag ben ik gelukkig als ik zing..." Een ander vertelt: "Laat niemand ooit je enthousiasme afpakken." En levenslang is zo'n woord als een zaad in je ziel.

Doe wat je hand vindt om te doen! Strooi je brood uit over het water... Wel eens gedaan? Met wat geluk voedt het eenden, vissen en vogels, maar voor hetzelfde geldt zakt het naar de bodem en weet je nooit waar het goed voor is...

En toch – *Doe wat je hand vindt om te doen* – *God zegene de greep*. Dat zijn de woorden die Prediker rondstrooit. Woorden die mogen ontkiemen om te doen wat gedaan moet worden. Wat jij, en jij alleen moet doen, kome wat komt. Wat God met jouw leven voor ogen heeft...

Kijk niet naar een ander, vergelijken is immers de bron van ongeluk. En je kunt van het werk van God niet zoveel zeggen. Zoals William Cowper zei – *God moves in a mysterious way* –

God gaat zijn ongekende gang.

Wat Hij bedoelt dat rijpt tot zin, wordt klaar van uur tot uur.

De knop is bitter, is begin, de bloem wordt licht en puur.

Hij gebruikt daarbij het beeld van een zaaier die zaait. En ook het beeld van de weg van een mensenkind in schoot van zijn moeder. Een mysterie. Een gelijkenis van meer dan aards geheimenis.

Niet met de handen in de zakken afwachten wat komen gaat. Maar op weg gaan en doen wat je hand vindt om te doen.... God weet komt het goed.

In beweging blijven dus – dat is van levensbelang; lichamelijk maar ook geestelijk, blijven ontwikkelen, lees je Bijbel, bid elke dag, dat je groeien mag.

En zaaien is altijd toekomst gericht. Wie zaait gelooft in de toekomst. Wie zaait investeert in de toekomst, hij kijkt al vooruit naar de oogst.

In woorden uit de oorlogsjaren van Adriaan Roland Holst:

'Ik zal de halmen niet meer zien, noch binden ooit de volle schoven.

Maar doe mij in de oogst geloven waartoe ik dien.'

Zaad is beeld van het leven: wie met de hand zaait weet dat zaad ruimte nodig heeft – Het moet niet op elkaar klitten, en al helemaal niet op één hoop gooien – altijd zo strooien, leerde ik van mijn vader, dat je er doorheen kunt kijken. Ook dat is beeld van de mens – je hebt ruimte nodig om te kunnen groeien en bloeien.

Maar de weg van het zaad is zwaar. Het moet sterven om op te staan. Het moet zijn harde kanten opgeven om echt te kunnen leven. Echt leven is dus: je harde kanten opgeven! Nadat het zijn weg gevonden heeft, uitgewaaierd in de lucht, groeit het in stilte, in de luwte van tuinen, gewiegd door de tijd, voldragen door water en licht, vindt het houvast in vruchtbare grond – alle elementen doen mee.

Kijk naar de akkers die nu bloot onder hemel liggen. De voren met gps recht getrokken. Voor het oog lijkt het een dooie boel. Maar ondergronds zoekt het zaad al zijn weg naar het licht.

Het is het beeld van ons leven - tijd van verwachten – als in de moederschoot: het is er al en het is er nog niet, je kunt het niet zien, en toch ontgaat het je niet.

Tussen zaaien en maaien ligt de tijd van verwachting. Dat is niet voor niets: wij zijn vaak ongeduldig, wij willen resultaat zien van onze inspanningen, ons voeden en opvoeden, we speuren in de grond of er iets aan de oppervlakte verschijnt en verstoren zo vaak het groei-proces. De oogst is aan de Zaaier.

En ongeduld is iets wat sterk gevoed wordt in onze tijd. Ook in dagelijks eten: in de supermarkt, bij de groentenboer kunnen we in de winter aardbeien kopen en serveren - uit Egypte. Veel is voor geld te koop, en soms niet eens zo duur.

Maar alles in ons leven heeft een prijs. We ontwennen het ritme der getijden, de scheppings-orde van den beginne dat alles onder de zon zijn uur en tijd heeft. Een mens mag leven uit verwachting – en echt, de eerste aardbei uit eigen tuin, zelf met liefde geteeld, smaakt altijd lekkerder.

Wie de getijden verzuimt, wordt door de tijden overspoeld...

We leven in verwachting van leven. Er is een bestemde tijd, de uitdaging van onze tijd is om de tijd te durven nemen.

Ik hoorde een *kind* zeggen toen hij zijn zin niet kreeg 'ik wil altijd alles nu' – dat zou wel eens de slogan van onze tijd kunnen zijn.

Het maakt ons tot verweerde mensen, en daar word je uiteindelijk niet beter van. Er is bestemde tijd – ook om te wachten, te verwachten...

Elk zaad moet sterven om op te kunnen staan.

De harde kanten prijsgeven om echt te kunnen leven. Dat is het mysterie van het leven en het geheim van ons voedsel. Het is leven voor ons gegeven. Zelfs ons dagelijks brood spreekt van de offerdood – leven voor ons gegeven. Wij eten nooit vrijblijvend!

**‘Er is geen verwachting van leven, tenzij in de dood van het zaad,
wij moeten de aarde vergeven dat zij ons sterven laat’.**

Wonder boven wonder zaait de Zaaier zichzelf – Jezus geeft zijn leven, wordt begraven en staat op als eersteling van de hele schepping.

Het is het geheim van het graan dat sterft om op te staan. Het geheim van Pasen, het geheim van dood en leven.

**(‘Want groot zijt Gij en daden groot zijn door uw hand gedaan.
Het graan ontkiemt ternauwernood; het sterft om op te staan.
Gij hebt de groeve toegedekt waarin de korrel viel
om weer te worden opgewekt – Adam met hart en ziel.
Nu is de dag van oogsten daar, het hoogste van de tijd;
een koning als een korenaar staat op in majesteit.’)**

Dat is het geheim van Pasen in een notendop.

Zaaien – dat is ons element.

De opvoeding die we geven onze kinderen, het geloof, de kerkgang, wat zie je ervan?! De avonden werken en zwoegen in kerk, staat en maatschappij, wat zie je ervan terug...?? Wat levert het op???

Het is een verkeerde vraag – wij zijn aan het zaaien – ***Dit is het zaaiseizoen!*** De oogst is niet aan ons! De oogst is aan de Grote Zaaier – en bid elke dag dat je een instrument van Hem mag zijn.

Want vergeet nooit: **zaaien is ook loslaten** – in vertrouwen. En soms, ben je een mazzelaar – mag je iets zien opkomen van wat je zaaide.

Als het zaad opkomt wordt het verzameld, vermalen met velen en dan wordt het brood geboren...

De meeste mensen zullen zeggen: ‘Brood, daar bak ik niks van!’

Daarom kun je goed te rade gaan bij de echte warme bakker en vragen ‘Wat is er nu zo bijzonder aan brood? Dit is zijn antwoord:

1. Het is elke dag vers, nieuw!
2. Ieder land en elk volk eet brood; maar overal is de smaak anders; zelfs per streek varieert dat! Vorige week in Duitsland, veel meer zuurdesem. Blij als je weer thuis naar de warme bakker kunt gaan...
3. Het is gezond. Er zitten zoveel bouwstoffen en vitaminen in; allemaal opbouwend voor het lichaam.

Mooie achtergrond – want als Jezus dan zegt: *Ik ben het brood*, dan betekent dat dat Hij voor elk volk iedere dag als nieuw is en ons wil opbouwen!

Zo gaan we op zoek naar het geheim van het graan, het brood des levens. Dat heeft dus alles te maken met het geheim van het leven. Manna?! Dat betekent ‘wat is dat?!’

Wat is brood? Het is zaad dat gezaaid werd en zijn harde kanten op moest geven om te kunnen leven.

En het stond op om bovengronds gezien te worden, het mag boven het maaiveld uit groeien, een buigzame, flexibele halm, die buigt met de wind en groeit naar de zon tot een korenaar.

Op zijn hoogtepunt wordt het gemaaid, gedorst en vermalen met velen, en met gist gebeurt het wonder van rijzen, het voelt vuur dat blakert en korst geeft.

Bij brood worden dus alle vier elementen van de aarde ingezet, de hele schepping doet mee. De aarde ontvangt het zaad. Het water en de wind gaan erover en uiteindelijk doet het vuur zijn werk. Vier elementen die dat Ene brood laten geworden.

Een lange weg moet het brood gaan – beeld van onze levensweg – Het beeld van het brood, het geheim van het leven.

Wie zaait, investeert in de toekomst. Uit zaad wordt het brood geboren.

In de vroege kerk heeft men het wonderlijke van het brood onderstreept met het gebed dat rondom het avondmaal klinkt, al bijna 2000 jaar lang:

**‘Zoals het brood dat wij breken
verstrooid was over de velden
maar werd samengebracht
en één is geworden in uw naam;
breng zo uw gemeente bijeen
van heinde en verre in het Rijk van uw vrede!’**

Brood, daar zit wat in!

Amen